

Universal Declaration of Human Rights - Mòoré

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Ninsaal yel-segdi noy gānegr sebre (yuumd 1948)

Keoogre

B wilgame ti ninsaal buud fāa tara a burkīndlim la a yel-segdi tōod sēn pa yud a to, ti b pa tōen n dīk tōod-bāmb n koos bi n tek a badawā, n yaa dūni wā bāan gāaga, ned fāa sēn so a vum ti yembd kaala, la wēg-taab kaalem dūni wā pūgē yēgrā.

B wilgame ti ninsaal sēn da tog ne yel-segdi ninsā kaalmā waa ne bi-beelem la pāng buud toor-toor sēn sām dūni wā zāng sūuri, la b yākamen moon ti dūni ning sēn na n wa zīnd-a ti ninsaalbā na n wa so b mense, n tōe n gom b sēn date, n tē b sēn date, n wa yi rabeem, yaeesg la far buudā fāa pūgē wā, n yaa ninsaal sēn baood ne a sūur fāa n yudā.

Ti sēn yud fāa yaa ti ninsaal yel-segdi wā tog n paamame ti b koglg-b ne noy buud sēn na yl ti ned ra wa bao a sēn na maan n pōs pān-wōrdem b sēn maand-a n kong n wēneg n kē wēnem maan n lebs pūgē wā.

D sēn mi ti segdame ti d keng tēms ne taab zood yōkr zīndgrā.

D sēn mi ti nasōzini (tēmsā fāa lagem-n-taar kāsengā) le mooname n wilg b tēeb ninsaal burkīndlem la a turlem pānga, pag la rao yel-segdi sēn zem taabā, ti b le wilgame ti b ratame n mao n paas ninsaalbā vum sōmblem ti yi ned fāa sēn so a meng vumē wā ti yel kāng pāng yug a pīndā.

D sēn mi ti tēms nins sēn be nasōzini lagem-n-taarā pūgē lagma ne lagem-n-taarā n nk sard n na n sōng ti dūni wā pūgē bi ned fāa tū ninsaalb yel-segdi wā sēn gāneg noy ninsā.

D sēn mi ti ninsaal yel-segdi noy bāmba gānegr sā n yi lagem-n-taarā ne a kēedbā n na n naag taab n maan-b n na n sōng ti b tūubā yi sōma wā.

Pipi koεεga.

Ninsaalbā fāa sā n doge, ned fāa so a menga, ned pa rogd n yaa yamb ye, nebā fāa zema taab b yel-segdi la b burkīndlem wεεngē. Nebā fāa tara yam la tagsgo, ned fāa togame n vund ne a to saam-biir pūgē.

Koεεg a 2 soaba.

Ned fāa tara sor n tōe n dī seb-kānga sēn gāneg noy ninsā yōodo ti bakr buud ka zīnd ye, pa tūus f sēn yaa buud ning ye, f yīng kōbg sēn ya-a soab ye, f yaa pag bi rao ye, f wēnd-sor sēn ya-a soab ye, f sēn yāk n tik politik ninga, bi tēeb buud a to ye, f tareem sēn ya-a soab ye, f sēn dog ne b rāmb ye, bi būmd buud a taab sēn bakd ye.

Sēn paasde, pa tōe n tik ned tēng politik neng sēn ya-a soab n bak a soab noy-bāmbā yōod rub wεεngē ye, pa tūus tēngā sā n so a menga bi a sā n be zamaan a to yembdē.

Koεεg a 3 soaba.

Ned buud fāa tara sor n tōe n vunde, n soog a menga la a gūnug a menga.

Koεεg a 4 soaba.

Pa tog n dīk ninsaal buudā fāa n maan yamb ye bi n weoog-a ye. Yembdā ne nebā koosgā gidgame, ba sēn wa n ya yembd buud nin fāa.

Koεεg a 5 soaba.

Pa tog n subg ninsaal buudã fãa ye, pa tog n subg ninsaal ti subgrã yu toog wusgo, ti pa sën na maan ninsaal ye.

Koεεg a 6 soaba.

Ned fãa tara sor ti sën wa n ya sïŋg ning fãa, bi b sak n deeg a sën yaa ned ning buud bu-kaoor soog taoore.

Koεεg a 7 soaba.

Ninsaalbã fãa zema taab laloe taoore, b fãa tog n paama laloe wã koglgō ti bakr ba a ye pa zïnd ye. Nebã fãa tara sor n tõe n paam ti b koglg- b ne bakr buud fãa sën na n wa maan n kus seb-kãnga noy wã sën gãnegã, ne bũmb nins sën na n wa ne bakr-bãmba.

Koεεg a 8 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n kēng a tēngē buud soog taoore n ti bu ne weoogre, subgr buud fãa b sën maan-a, ti ninsaalb yel-segdı sebrã gıdge, ti laloe mi tiiri.

Koεεg a 9 soaba.

Pa tar sor n tõe n yōk ned zaalem, n pag-a roogo bi n yiis-a a tēngē n ti ning zïŋg a to ti laloe zi tiir ye.

Koεεg 10 soaba.

Ned buud fãa tara sor wa laloe sën wilgã, t'a yell ta bu-kaoodb sën so buudã, n tõe n kao ti pãn-dãmb ka lob b toogo, la sën buud sid taoore, ti b bu nin-buiid taoore n wilg a yel-segdı bi a tılae-yela, bi n wilg b sën yet ti yēnda soabã maana bũmb ningã kongr sën taē.

Koεεg 11 soaba.

1. B sã n yeel ti ned maana bũmb sën kis n dat n paalg-a, sã n pa b wa n bu-a lame ti buudã yu neb fãa taoore, t'a paam sōangd sën mams n paas a poorē fãa, ket n ya wa yēnda soabã pa maan bũmbã ye.

2. B pa tõe n bu ned n paalg-a bũmb a sën maan bi a sën pa maan yīnga, sã n mikame ti yellã sën maanã wakato, buud soog nengē yel bãm̃ba ra pa kis ye. Sën paasd me, b sã n bu yellã, b pa tar sor n tõe n kō ned ning sën maan-a yellã subgre ti yug yellã sën maanã sasa laloe sën da gãneg subgr buud nins yel-bãm̃b wēngē wã ye.

Koεεg 12 soaba.

[Missing]

Koεεg 13 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n gō a tēngē, n kēng zïŋs nins fãa a sën date, la a yãk a sën dat n zïndē.

2. Ned buud fãa tara sor n tõe n yi tēngē n lebg n wa a meng tēngē, a le tara sor n tõe n yi a meng tēngē n kēng tēn-taaga la a le lebg n wa a tēngē.

Koεεg 14 soaba.

1. Ned sã n wa be toog zug tēngē ti b nam̃sd-a wusgo, a soab tara sor n tõe n yi n bao gãag-sobend tēms a taabē, a le tara sor n tõe n paam ti b reeg-a tēn-bãm̃bē.

2. La sã n mikame t'a sën maanã, laloe gıdgame ti b mik ti yaa sıda, bi sã n mikame t'a sën maanã pa zems ne nasōzini (tēmsã lagem-n-taar kāsengã) sën gãneg noy ninsã, a pa tar sor-kãng ye.

Koεεg 15 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam tẽng-n-biilim tika.
2. B pa tar sor n tõe n wõr ned n menes a tẽng-n-biilim ye, b le pa tõe n gudg-a t'a ra teem a tẽng-n-biilim ye.

Koεεg 16 soaba.

1. Pag ne rao yũum̃d sã n ta kãadem b tara sor n tõe n kẽ kãadem la b tilg yir tı pa tũus b yیبã buud sãn ya-b rãmba, b tẽng-n-biilim bı b wẽnd sor tũudum. Kãadmã kẽesg noy pũgẽ, b yیبã yel-segdı yaa a ye, pa yud to ye, kãadmã vum wakato la a kaoob wakat me b yel-segdı wã ya a ye.
2. Kãadem pa tõe n kẽes tı pa tũ ne kãad-ratbã sakr sãn pa tũ ne modgr ye.
3. Zak yaa tẽng yẽgre (tẽng bõn-bulli). A yaa tẽng vum sũuri. Tẽngã neb togame n koglg-a, goosneerã (leta wã) togame n koglg-a.

Koεεg 17 soaba.

1. Ned buud fãa, f ya f ye bı f bee sull pœga, tara sor n so a bũmbu.
2. B pa tõe n wõr ned n deeg a sãn so ye.

Koεεg 18 soaba.

Ned fãa tara sor n tõe n tags a sãn date, n bũgs a sãn date la a tũ wẽnd-sor ninga a sãn date. Sor-kãng a sãn tarã wẽngẽ a tõeeme n teem wẽnd-sor n tũ bı n teem tẽebo a le tõeeme n wilg a wẽnd-sor bı a tẽebo ne kaorengo, maana maanego tı yı yẽnda a ye bı n naag ne a taaba tı yı neb sũka bı bãmb bal ne taaba.

Koεεg 19 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n tẽ a sãn date la a gom a sãn date, rẽnda n kut tı ned pa tog n zoe rabeem ne a tẽeb wilgri, la a tar sor n tõe n bao n bãng kibay la a paam kibay n tall-b n piuug zĩĩg fãa n pa ges tẽmsã tods ye, tı yı ne rabay buud fãa a sãn date.

Koεεg 20 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam n maan tigsga la lagem-n-taar sull sãn pa tar yela (sãn pa na n wa ne gudgri).
2. B pa tõe n modg ned ab a ye t'a kẽ lagem-n-taar pũgẽ ye.

Koεεg 21 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n ning a toog a tẽng vum tũumẽ, a tõeeme n maan tũum̃d a toore bı tũ ne neb b sãn yãk tı b let lagem-n-taara sull n tũmdẽ, tı nin-bãmb yãkrã yaa sãn maan tı pa tũ ne modgr ye.
2. Nin-buiidã sãn dat bũmb ninga la tẽngã zãab tũum tikda.
3. Nin-buiidã raabã wilgr tog n tũu ne vot sãn na n maan tı zãmb ka zĩnd ye, votã me tara wakat sũor n tog n le maane, votã tõeeme n maan tı yı nin-buiid vote, bı gũls n vot buud a to sãn wẽnd wa bãmba sãn maand tı ned fãa tõe n yãk a sãn dat-a soaba.

Koεεg 22 soaba.

Ne buud fãa, a sãn yaa nin-buiidã ned a ye wã yĩnga, a toga ne ninsaalb yel gesg soogã sũngre. Sũngrã yaa arzeka, vum sũmblem la rog-n-mik wẽngẽ sãn yaa tũlae ne ninsaal burkĩnd la a turlem baoobo, a mengã yidgr yĩnga, sãn na n tũ ne tẽnga meng tũum̃de n paas tẽms ne taab lagem-n-tũm pãng tı zems ne tẽng fãa tũum̃d yũgeng sãn ya to-to la a laog sãn zem tẽka.

Koεεg 23 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam tsumde, n tõe n yãk a sën dat tsumd ninga ti tũ ne tsumdã kũun sën na n maan ti wëgb pa zĩnd ye, la b koglg-a ne tsumã kaalem.
2. Nebã fãa tog n paama yaood sën zems ne b sën maan tsumd ningã ti wëgb ka ye.
3. Ned ning fãa sën tsumd-a toga ne yaood sën zems a sën maane, ti sën paamdã sek yẽnda ne a zak rãmb vum ti yi burkĩnd pũgẽ, ti sã n mik ti segdame; bi a paam ti b paas-a sõngr buud a taaba.
4. Ned buud fãa tara soor n tõe n naag neb a taaba n lulg sëndika sulli (tontumdb sõngr sulli) sën na kogend tontumdbã nafo.

Koεεg 24 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n paam vusem la yõ-noogre, bũmb zãng la tsumã wakat sõor tek wilgri n paas vusem. Vusmã geendame n tar wakat-wakato, vusmã sasa b tog n yaoa a soaba.

Koεεg 25 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam tarem sën na n sek a meng la a zak rãmb laafi la b vum sõmblem baoobo, bũmb zãng la rubã wεengẽ, yeelgrã (futã), zĩ-gãadgã, tubsgã n paas vumã sõmblem baoob tsum nins sën segd-b ne yẽ wã. A sã n wa pa tar tsumde, a sã n wa bẽedẽ, a sã n wa lebg kamsa, a sã n wa lebg pũg-kõore bi ra-kõore, a sã n wa kusle bi bũmb buud a taab sã n wa kit t'a pa le tõe n dulg la a ges a meng yelle, ti yaool n pa tũ ne yẽnda a maan ti yellã paam-a, a togame n paam sõngre.
2. Biig pũg sasa la a yãadem wakato, a tara sor n tõe n paam sõngre la koglg. Kamba fãa, f roga kãadem pũgẽ ti b rogame ti b ba rãmbã pa kẽ kãadem ne taaba, b fãa segda ne sõngre.

Koεεg 26 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam kaorengo. Kaorengã tog n yi zaalem, ba ti na yi yãadmẽ kaorengã (kaoren-sungã). Yaa tulae ti kambã paam kaoren-sungã. Tsum-minim la nus tsum zãmsg kaorengã togame n piuugi. Karen-do bedã kaorengã tog n maaname ti neb nins fãa bãngr sën sek be taabã paam n kẽ ti zãmb pa zĩnd ye.
2. Kaorengã sën tog n gëeg bũmb nins yaa ninsaal mengã yidgri la ninsaal yel-segdi noy sebrã tũub pãng paasgo. Kaorengã togame n sõng ti tẽmsã ne taab wum taab moore, buudã toor-toorã bi wënd-sor tũudum toay-toayã wum taab moore, ti sull fãa sak a to sën yala la b yõg taab zoodo. A togame yasa n sõng ti nasõzini (tẽmsã ne taab lagem-n-tay kãsengã) tsuma keng taoore, sën na yil ti bãana gãand dũni wã pũgẽ.
3. Ba rãmbã n yaa pipi n tar sor n tõe n yãk wubr ning buud (kareng ning buud) bãmb sën dat ti b kambã paame.

Koεεg 27 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n ning a meng nin-buiidã rog-n-mik sull tsumẽ (vumẽ), n ri tsum-minmã bãngr yõodo la a naag n tum bãngrã baoob tsumẽ wã la a paam n di tsum bãmba sën wat ne yõod ninsi.
2. Ned fãa tara sor n tõe ti b koglg a bãngr yõodo la a bãngr teedo, ti yaa sebr la a guls yã, bi yaa te-naands la a maan yã.

Koεεg 28 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n dat ti bãan zĩnd nebã ne taab suk tẽnsẽ wã, la tẽnsã ne taab sũka, ti seb kãnga sën wilg yel-segdi ninsã tõog n paam n yi sũda

Koεεg 29 soaba.

1. Ninsaal tara tulae-tsum ne a neba (a nin-buiidu), bala a mengã yidgr pa tõe n maan ti pa yi na a nebã pũgẽ vum ye.
2. Ned yel-segdi tũub pũgẽ, la a sën tar sor n tõe n maan a sën datã wεengã, ned fãa toaag sën tekẽ yaa laloa sën wilg bũmb ninsa, sën na yil n sõng ti ned fãa bãng a to yel-segdi la a sën tar sor n tõe n maan a yam. Sën paasd me, yaa sën na yil ti b tõog n tũ ninsaal vum sõmblem noy wã, ninbuiidã vum noy wã tũubu la nebã fãa vum sõmblem baoobo, sã n yaa tẽng zãab buud ning sën ya nin-buiid naam n zãad-a wã.

3. Yel-segdt bãmbã la maan-m-yam bãmbã pa tõe n dɪk n maan tɪ pa yɪ wa nasõzini sẽn gãneg noy ninsã sẽn datã ye.

Koεεg 30 soaba.

Seb-kãngã gomd ba a ye pa tõe n wa rɪk t'a yɪ wa tẽng a ye, goosneer a ye bɪ ned a ye yell ye, t'a soab tik rẽnda n dat n maan bũmb sẽn na yɪ
n sãam yel-segdt la maan-m-yam nins sebrã sẽn gomd-b rãmb yellã ye.
